

מה בפרק? 13 משימות מגוונות על «מגילת העצמאות». מומלץ לקרוא קודם את דף הסיכום. משימות פתוחות – עונים במשפטים מלאים ומנמקים.

1 באיזה תאריך עברי הוכרזה הקמת מדינת ישראל?

- א. כ"ט בכסלו תש"ח ב. ה' באייר תש"ח
ג. י"ד בניסן תש"ח ד. א' בתשרי תש"ט

2 איזו הצדקה להקמת המדינה מבוססת על החלטת עצרת האו"ם?

- א. ההצדקה ההיסטורית ב. ההצדקה הדתית
ג. ההצדקה המדינית-בין-לאומית ד. ההצדקה הכלכלית

3 מה קבע בג"ץ בפסק הדין «קול העם» (1953) לגבי מגילת העצמאות?

- א. שהמגילה היא חוקה מחייבת ב. שיש להיעזר בעקרונותיה בפירוש החוקים
ג. שאין לה שום חשיבות משפטית ד. שהיא גוברת על כל חוק

4 סדרו את האירועים לפי סדר התרחשותם (1 – המוקדם ביותר):

- ☐ החלטת עצרת האו"ם על הקמת מדינה יהודית
☐ הצהרת בלפור
☐ הקונגרס הציוני הראשון
☐ ההכרזה על הקמת המדינה
☐ כתב המנדט

5 התאימו בין חלק במגילה לבין התוכן שלו:

א	ב
1. הפתיחה ההיסטורית	א. ההצדקות להקמת המדינה
2. ההכרזה	ב. «מתוך בטחון בצור ישראל»
3. עקרונות היסוד	ג. קריאה לאו"ם, לשכנים ולעם היהודי
4. הפניות	ד. «אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית»
5. החתימה	ה. חזון המדינה ואופייה

6

מיינו את המשפטים מפסקת עקרונות היסוד: האם הם מבטאים את האופי היהודי או את האופי הדמוקרטי?

שוויון זכויות בלי הבדל דת, גזע ומין

פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות

לאור חזונו של נביאי ישראל

חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות

שמירה על המקומות הקדושים של כל הדתות

אופי יהודי	אופי דמוקרטי

7

סמנו נכון או לא נכון, ותקנו את המשפטים השגויים:

משפט	נכון	לא נכון
א. המגילה נקראה בירושלים.		
ב. על המגילה חתמו 37 חותמים.		
ג. המגילה קבעה שחוקה תיקבע על ידי אספה מכוננת נבחרת.		
ד. המגילה פונה רק לאזרחים היהודים.		

8

השלימו את הציטוטים מן המגילה בעזרת המחסן:

שלוש

מצפון

הנביאים

גלויות

שויון

«מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ _____ (1)» • «תקיים _____ (2) זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה» • «תבטיח חופש דת, _____ (3), לשון, חינוך ותרבות» • «אנו מושיטים יד _____ (4) ושכנות טובה לכל המדינות השכנות».

9

השלימו את טבלת ההצדקות: לכל הצדקה כתבו ציטוט או דוגמה מהמגילה.

הצדקה	ציטוט או דוגמה
היסטורית	
מדינית-בין-לאומית	
מוסרית-קיומית	
זכות טבעית	

בדיון בכיתה טען אליה: «מגילת העצמאות היא רק מסמך היסטורי, אין לה משמעות היום». נועם ענה: «היא עדיין משפיעה – בתי המשפט נעזרים בה, וחוק יסוד מפנה אליה».

א. מי מהשניים צודק מבחינה משפטית? נמקו.

ב. מה חלקי האמת בדבריו של אליה?

11 הסבירו איך באה לידי ביטוי במגילה ההגדרה של ישראל כמדינה יהודית וגם כמדינה דמוקרטית. הביאו ציטוט לכל צד.

12 המגילה קוראת לבני העם הערבי, תושבי המדינה, «ליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה». מה הקריאה הזאת מלמדת על חזון המדינה?

13 אילו הייתם מוסיפים היום עיקרון אחד לפסקת עקרונות היסוד – מה הוא היה? נמקו.